

HRVATSKI SABOR

KLASA: 330-01/21-01/25

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 21. svibnja 2021.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

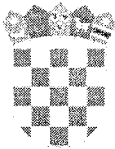
PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o obveznim odnosima, s Konačnim prijedlogom zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru, aktom od 20. svibnja 2021. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će predlagatelj Prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 143

HRVATSKI SABOR

Zastupnik Silvano Hrelja

Zagreb, 20. svibnja 2021.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 2

Primijeno:	20-05-2021		
Klasifikacijski oznaka	330-01/21-01/25	Str. no.	65
Uredbeni broj	6531-21-01	Pr.	Vrij.
			11

Predmet: Prijedlog Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o obveznim odnosima, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 - pročišćeni tekst i 05/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 172. i 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/2020, 119/2020 i 123/2020) podnosim Prijedlog Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o obveznim odnosima, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak

Navedeni Prijedlog zakona u Hrvatskom saboru obrazložit ću osobno.

Zastupnik

Silvano Hrelja

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, svibanj 2021.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA

ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, S KONAČNYM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 - pročišćeni tekst i 5/2014 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakonom o obveznyim odnosima uređuju se osnove obveznyih odnosa te ugovorni i izvanugovorni obvezni odnosi. Sudionici tih obveznyih odnosa moraju biti ravnopravni, a obvezne odnose ne mogu uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske i moralu društva. U teoriji se upozoravalo, a praksa je dokazala da u slučajevima sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju (čl. 586 – 589.) sudionici nisu ravnopravni, motivi nisu moralni, a posljedice nisu društveno prihvatljive.

Starije osobe zbog svoje dobi, samačkog života, a i neupućenosti česte su žrtve i lake mete počinitelja raznyih kaznenih djela. Ministarstvo unutarnjih poslova vodi statistiku o počinjenim kaznenim djelima iz koje je vidljivo da su u 2019. godini 8837 osobe starije od 60 bile žrtve nekog zločina. U ukupnom broju oštećenih nalazi se 6273 starijih osoba koje su prijavile kazneno djelo protiv imovine, od čega 5384 krađe i 403 prijevare. Starije su osobe također česte žrtve računalnih prijevara (od 1558 ukupno, starijih od 60 godina je 653). Treba uzeti u obzir da u službenu statistiku mogu ući samo prijavljena kaznena djela, pa ih sigurno ima i neprijavljenih što zbog srama što iz straha.

U kategoriji *lihvarski ugovori* prijavljeno je 19 kaznenih djela u kojima je 8 oštećenih osoba starijih od 60 godina. Lihvarski ugovor nije ugovor uređen Zakonom o obveznyim odnosima nego Kaznenim zakonom gdje se takav ugovor opisuje kao *posljedica iskorištavanja nužde, neiskustva, lakomislenosti, smanjene sposobnosti rasuđivanja ili znatne slabosti volje druge osobe*. Smatra se da je takvo kazneno djelo počinjeno ako počinitelj primi od oštećene osobe ili s njom ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obvezao dati ili učiniti. Takav bi se opis vrlo lako mogao staviti i uz ugovor o dosmrtnom uzdržavanju.

Ugovorom o doživotnom uzdržavanju obvezuje se davatelj uzdržavanja da će primatelja uzdržavanja uzdržavati do njegove smrti. Primatelj uzdržavanja izjavljuje i obvezuje se da mu daje svu ili dio svoje imovine, s time da je stjecanje stvari i prava odgođeno do trenutka smrti primatelja uzdržavanja. Vlasništvo imovine, najčešće nekretnine, primatelja uzdržavanja može prijeći na uzdržavatelja tek nakon smrti uzdržavanoga.

Takav ugovor o doživotnom uzdržavanju mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca nadležnoga suda ili potvrđen kod javnoga bilježnika. Ako je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju nekretnina, davatelj uzdržavanja ovlašten je zatražiti zabilježbu toga ugovora u zemljišnu knjigu te je tako i on zaštićen u odnosu na primatelja uzdržavanja od eventualne naknadne prodaje ili drugoga načina otuđenja.

Ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju davatelj uzdržavanja obvezuje se da će primatelja uzdržavanja uzdržavati do njegove smrti, a primatelj se obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine. Naglasak i razlika u odnosu na ugovor o doživotnom uzdržavanju je u riječima *za života*. Primatelj uzdržavanja potpisom ugovora o dosmrtnom uzdržavanju prepisuje svoju imovinu na davatelja uzdržavanja koji može odmah raspolagati tom nekretninom kako god želi: može je prodati, opteretiti hipotekom, pa čak i iseliti uzdržavanu osobu koja je do potpisa tog ugovora bila vlasnik. Ugovor o doživotnom uzdržavanju omogućuje takvo raspolaganje tek kada uzdržavani umre. Nakon potpisivanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju uzdržavani nema nikakva prava glede imovine i preko noći može ostati i bez uzdržavanja i bez nekretnine.

Ne postoji evidencija sklopljenih ugovora ni pokrenutih postupaka za razvrgavanje tih ugovora.

Ured pučke pravobraniteljice proveo je 2018. istraživanje o informiranosti starijih osoba o svojim pravima, odnosno mogućim rizicima sklapanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju. Na uzorku od 500 osoba starijih od 65 godina odgovori otkrivaju da je 71% ispitanika čulo za mogućnost sklapanja ugovora o dosmrtnom, a 76% o doživotnom uzdržavanju, dok 72% ne zna razliku između tih dvaju ugovora. Od ispitanika koji su za ugovore čuli, četvrtina se ne osjeća dovoljno informiranima o rizicima njihovog potpisivanja. Za zabranu sklapanja ugovora s pružateljima socijalnih usluga, koja je propisana upravo na preporuku Ureda pučke pravobraniteljice, nije znalo 85% ispitanika. Takvi visoki postoci upozorenje su i dokaz da stranke koje potpisuju te ugovore nisu u ravnopravnom položaju i da je to samo jedan od načina iskorištavanja slabije informiranosti starijih osoba.

U svom Izvješću za 2020. godinu pučka pravobraniteljica inzistira na preporuci broj 35 (str. 62 Izvješća):

"35. Ministarstvu pravosuđa i uprave, da uvede registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju" i obrazlaže: "Jedan od argumenata za uvođenje registra zasigurno je dodatna transparentnost, jer bi omogućavao ne samo kontrolu broja sklopljenih ugovora pojedinog davatelja uzdržavanja, nego i provjeru sklapaju li ih pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi te članovi njihovih obitelji, s korisnicima socijalnih usluga, usprkos zabrani iz Zakona o socijalnoj skrbi (NN, br. 157/2013, 152/2014, 99/2015, 52/2016, 16/2017, 130/2017, 98/2019, 64/2020, 138/2020). Naime, unatoč ništetnosti oni se ipak sklapaju, jer pružatelji uzdržavanja motivirani lakim stjecanjem nekretnine računaju upravo na nepostojanje registra te na neinformiranost primatelja uzdržavanja i male šanse da će takav ugovor sudskim putem biti proglašen ništetnim.

S obzirom da se ugovori o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju često sklapaju ishitreno, primatelj uzdržavanja nema mogućnost razgovarati s odvjetnikom pa niti ne zna za navedenu zabranu, a usprkos sklapanju pred sudom ili javnim bilježnikom, za zabranu ne znaju niti navedena tijela, radi čega ne provjeravaju u kakvom odnosu su ugovorne strane te sklapa li se ugovor suprotno ZSS-u. No, ako zaštita interesa i dobrobiti starijih osoba nije dovoljan motiv, MPU bi trebalo imati na umu da bez postojanja ovog registra nije moguće provjeriti ispunjavaju li starije osobe kojima se isplaćuju naknade iz državnog proračuna i sve zakonom propisane uvjete. Naime, uz ZMN, koju je u 2019. primalo 7.066 korisnika, od 1. siječnja 2021. uvodi se nacionalna naknada za starije osobe, za koju se predviđa da će ju koristiti oko 20.000 starijih, a jedan od preduvjeta za njihovo ostvarivanje je da osoba nije primatelj doživotnog ili dosmrtnog uzdržavanja."

Premda se kao primatelji uzdržavanja uvijek pojavljuju osobe u poodmakloj životnoj dobi, bolesne, slabo pokretne i nemoćne, društvo ih prepušta na milost i nemilost često puta ljudima koji u takvim teškim životnim situacijama vide priliku za brzu i laku zaradu, koji davanje uzdržavanja ne gledaju i kao vid humanosti, nego isključivo kao "biznis". Prema sadašnjem pravnom uređenju, Centri za socijalni rad nemaju nikakve direktne ingerencije u ovom području (osim naravno, ako im se starije osobe same ne obrate za pomoć), a broj ugovora koje netko kao davatelj uzdržavanja sklapa je praktički neograničen (sic!).

Isto tako, ne provjerava se niti eventualna kaznena, kriminalna prošlost ljudi koji kao davatelji uzdržavanju sklapaju ovakve ugovore, što znači da i višestruko osuđivane osobe za npr. djela protiv imovine ili života i tijela i sl. mogu bez ikakvog problema ponovno atakirati na imovinu starijih i bespomoćnih građana, pod vidom "altruističke pomoći nemoćnima".

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim Zakonom i posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Hrvatski zakoni kao jedan od oblika nasilja prepoznaju i ekonomsko nasilje koje se definira kao *zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci*. Takav oblik nasilja starijim osobama prijeti i unutar obitelji i od strane nepoznatih počinitelja.

Stupanjem na snagu ovog Zakona, omogućit će se zaštita starijih osoba od iskorištavanja i prevara.

S obzirom na to da Zakon o obveznim odnosima uređuje ugovor o dosmrtnom uzdržavanju u svega nekoliko članaka nakon odredbi kojima uređuje ugovor o doživotnom uzdržavanju, na način da određuje pojam ugovora i utjecaj smrti davatelja uzdržavanja na ugovor, a u svemu ostalome upućuje se na odgovarajuću primjenu odredaba Zakona o obveznim odnosima o ugovoru o doživotnom uzdržavanju (čl. 589. *Na ugovor o dosmrtnom uzdržavanju na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga zakona o ugovoru o doživotnom uzdržavanju*) predlažemo da se **zabrani institut Ugovora o dosmrtnom uzdržavanju/proglasi ništetnim i to tako da se brišu članci 586. do 589. Zakona o obveznim odnosima** koji su regulirali sklapanje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, a dodatno se propisuje da će biti ništetni i bez pravnih učinaka svi ugovori sklopljeni nakon stupanja ovog Zakona na snagu, a kojima se jedna strana (davatelj uzdržavanja) obvezuje da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga se strana obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine (dakle, svi ugovori koji imaju karakter ugovora o dosmrtnom uzdržavanju).

Zaštićeni odnos davatelja uzdržavanja i primatelja uzdržavanja u potpunosti je uređen institutom ugovora o doživotnom uzdržavanju i nema potrebe za dodatnim ugovorom koji kao novinu uvodi samo trenutak smrti primatelja uzdržavanja. Iako nema službenog registra davatelja uzdržavanja ni evidencije potpisanih ugovora, praksa je pokazala da se institut ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zloupotrebljava na štetu primatelja uzdržavanja. Obveze davatelja uzdržavanja iste su u oba ugovora o uzdržavanju i nema nikakve potrebe da se jednim ugovorom omogućuje da uzdržavatelj uzme imovinu uzdržavanoga, a da obveza uzdržavanja nije ni započela.

Također, predlaže se da je prije sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju (ovjeravanja ugovora) neophodno pribaviti prethodno (pisano) mišljenje nadležnog Centra za socijalnu skrb (prema mjestu prebivališta/boravišta primatelja uzdržavanja). Ugovor o doživotnom uzdržavanju bez prethodno mišljenja nadležnog Centra za socijalnu skrb o opravdanosti sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju je ništetan i ne proizvodi pravne učinke.

Postupanje Centra za socijalnu skrb u takvim slučajevima uredit će se Pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi na osnovu čega će Centar nakon izrade socijalne anamneze obje ugovorne strane i procjene svih relevantnih okolnosti dati prethodno mišljenje o opravdanosti sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju.

Davanje prethodnog mišljenja Centra za socijalnu skrb smatramo nužnim zbog brojnih zloporaba prilikom sklapanja i konzumacije ugovora o doživotnom uzdržavanju te je zbog prije svega zaštite ugovorne strane - primatelja uzdržavanja (podmakla dob, bolest i sl.) nužno uključiti i urediti i postupanje Centra kao nadležne državne institucije.

Također, davatelj uzdržavanja bit će obavezan prilikom ovjeravanja ugovora o doživotnom uzdržavanju priložiti uvjerenje o nekažnjavanju, ne starije od 30 dana, kao i pisanu izjavu o broju prethodno sklopljenih, važećih ugovora (ne može imati više od dva važeća takva ugovora). Naime, smatramo da davatelj osiguranja ne može biti kažnjavana, i na taj način za davanje uzdržavanja kompromitirana osoba, niti se davanje uzdržavanja smije pretvoriti u razgranati biznis s isključivim ciljem stjecanja materijalne dobiti na uštrb starijih i nemoćnih osoba.

Nadalje, osniva se Elektronički upisnik ugovora o doživotnom uzdržavanju, i to kao javni upisnik kojeg vodi Hrvatska javnobilježnička komora. Upisnik će sadržavati podatke o sklopljenim ugovorima o doživotnom uzdržavanju, ugovornim strankama, datumu sklapanja ugovora i svim drugim bitnim činjenicama od javnog interesa. Ustroj, sadržaj i vođenje Upisnika te dostupnost, uporabu, osiguranje i čuvanje podataka iz Upisnika, propisat će se Pravilnikom koji će donijeti ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Sporovima zbog raskida ugovora o doživotnom osiguranju, upravo zbog podmakle životne dobi i bolesti primatelja uzdržavanja, daje se karakter hitnosti u sudskim postupcima i na taj način prednost pri rješavanju sporova.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu predloženog zakona nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno odredbi članka 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/2013, 113/2016, 69/2017, 29/2018, 53/2020, 119/2020 i 123/2020), predlaže se donošenje Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o obveznim odnosima po hitnom postupku, radi osobito opravdanih razloga potrebitosti hitne zaštite starijih i nemoćnih osoba od zloporaba kod sklapanja ugovora o doživotnom osiguranju i dosmrtnom osiguranju.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA**

Članak 1.

U Zakonu o obveznim odnosima iza članka 579. dodaje se naslov iznad članka i novi članak 579.a koji glasi:

"Prethodno mišljenje o sklapanju ugovora o doživotnom uzdržavanju

Članak 579.a

Prije sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju nadležni Centar za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta (boravišta) primatelja uzdržavanja, na pisani prijedlog jedne od ugovornih strana, izradit će, u skladu s Pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi, socijalnu anamnezu obje ugovorne strane, procijeniti sve relevantne okolnosti i nakon toga dati prethodno mišljenje o opravdanosti sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju."

Članak 2.

U članku 580. iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

"2) Sastavni dio ugovora o doživotnom uzdržavanju je prethodno mišljenje nadležnog Centra za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta primatelja uzdržavanja iz članka 579.a te je ugovor bez takvog mišljenja ništetan i ne proizvodi pravne učinke.

3) Davatelj uzdržavanja dužan je prilikom ovjeravanja ugovora o doživotnom uzdržavanju priložiti uvjerenje o nekažnjavanju, ne starije od 30 dana, kao i pisanu izjavu iz članka 585.a ovog Zakona."

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 4.

Članak 3.

Iza članka 580. dodaje se naslov iznad članka i novi članak 580.a koji glasi:

"Elektronički upisnik ugovora o doživotnom uzdržavanju

Članak 580.a

1) Javni elektronički upisnik sklopljenih ugovora o doživotnom uzdržavanju vodi Hrvatska javnobilježnička komora.

2) Upisnik iz stavka 1. ovog članka sadrži podatke o sklopljenim ugovorima o doživotnom uzdržavanju, ugovornim strankama, datumu sklapanja ugovora i svim drugim bitnim činjenicama od javnog interesa.

3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom uređuje osnivanje, ustroj, sadržaj i vođenje Javnog elektroničkog upisnika iz stavka 1. ovog članka te dostupnost, uporabu, osiguranje i čuvanje podataka iz Upisnika.

Članak 4.

U članku 583. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

"4) Sporovi zbog raskida ugovora o doživotnom uzdržavanju smatraju se hitnima."

Članak 5.

Iza članka 585. dodaje se naslov iznad članka i članak 585.a koji glasi:

"Ograničenje broja važećih ugovora o uzdržavanju"

Članak 585.a.

Davatelj uzdržavanja ne može sklopiti više od dva ugovora o doživotnom uzdržavanju te je prilikom sklapanja ugovora obvezan dati pisanu izjavu o broju prethodno sklopljenih, važećih ugovora."

Članak 6.

Odsjek 10. pod naslovom "Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju" i članci 586. do 589. te naslovi iznad njih brišu se.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 7.

Svi ugovori sklopljeni nakon stupanja ovog Zakona na snagu, a kojima se jedna strana (davatelj uzdržavanja) obvezuje da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga se strana obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine ništetni su.

Članak 8.

Odredba članka 585.a Zakona o obveznim odnosima odnosi se samo na ugovore sklopljene nakon stupanja ovog Zakona na snagu.

Članak 9.

- 1) Pravilnik iz članka 579.a Zakona o obveznim odnosima donijet će ministar nadležan za poslove socijalne skrbi u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- 2) Pravilnik iz članka 580.a Zakona o obveznim odnosima donijet će ministar nadležan za poslove pravosuđa u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 10.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom odredbom, kojom se u Zakon o obveznim odnosima ugrađuje novi članak 579.a, propisuje se da je prije sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju (ovjeravanja ugovora) neophodno pribaviti prethodno (pisano) mišljenje nadležnog Centra za socijalnu skrb (prema mjestu prebivališta/boravišta primatelja uzdržavanja).

Postupanje Centra za socijalnu skrb u takvim slučajevima uredit će se Pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi na osnovu čega će Centar nakon izrade socijalne anamneze obje ugovorne strane i procjene svih relevantnih okolnosti dati prethodno mišljenje o opravdanosti sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju.

Davanje prethodnog mišljenja Centra za socijalnu skrb smatramo nužnim zbog brojnih zloporaba prilikom sklapanja i konzumacije ugovora o doživotnom uzdržavanju te je zbog prije svega zaštite ugovorne strane - primatelja uzdržavanja (podmakla dob, bolest i sl.) nužno uključiti i urediti i postupanje Centra kao nadležne državne institucije.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se dopunjuje, odnosno mijenja članak 580. Zakona o obveznim odnosima na način da se određuje kako je ugovor o doživotnom uzdržavanju bez prethodno mišljenja nadležnog Centra za socijalnu skrb o opravdanosti sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju ništetan i ne proizvodi pravne učinke.

Također, propisuje se i da je davatelj uzdržavanja dužan prilikom ovjeravanja ugovora o doživotnom uzdržavanju priložiti uvjerenje o nekažnjavanju, ne starije od 30 dana, kao i pisanu izjavu o broju prethodno sklopljenih, važećih ugovora (ne može imati više od dva važeća takva ugovora). Naime, smatramo da davatelj osiguranja ne može biti kažnjavana, i na taj način za davanje uzdržavanja kompromitirana osoba, niti se davanje uzdržavanja smije pretvoriti u razgranati biznis s isključivim ciljem stjecanja materijalne dobiti.

Uz članak 3.

Ovom odredbom propisuje se osnivanje Elektroničkog upisnika ugovora o doživotnom uzdržavanju, i to kao javnog upisnika kojeg vodi Hrvatska javnobilježnička komora.

Upisnik će sadržavati podatke o sklopljenim ugovorima o doživotnom uzdržavanju, ugovornim strankama, datumu sklapanja ugovora i svim drugim bitnim činjenicama od javnog interesa.

Ustroj, sadržaj i vođenje Upisnika te dostupnost, uporabu, osiguranje i čuvanje podataka iz Upisnika, propisat će se Pravilnikom koji će donijeti ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Uz članak 4.

Ovom odredbom sporovima zbog raskida ugovora o doživotnom osiguranju, upravo zbog poodmakle životne dobi i bolesti primatelja uzdržavanja, daje se karakter hitnosti u sudskim postupcima i na taj način prednost pri rješavanju sporova.

Uz članak 5.

Ovom odredbom, kojom se u Zakon o obveznim odnosima ugrađuje novi članak 585.a, propisuje se da davatelj uzdržavanja ne može sklopiti više od dva ugovora o doživotnom uzdržavanju te je prilikom sklapanja ugovora obvezan dati pisanu izjavu o broju prethodno sklopljenih, važećih ugovora. Cilj ove odredbe je smanjiti česte zlouporabe u konzumaciji sklopljenih ugovora o doživotnom osiguranju i spriječiti da se davanje uzdržavanja pretvori isključivo u stjecanje materijalne dobiti na uštrb starijih i nemoćnih osoba.

Uz članak 6. i 7.

Odredbom članka 6. brišu se članci 586. do 589. Zakona o obveznim odnosima koji su regulirali sklapanje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, a odredbom članka 7. se propisuje da će biti ništetni i bez pravnih učinaka svi ugovori sklopljeni nakon stupanja ovog Zakona na snagu, a kojima se jedna strana (davatelj uzdržavanja) obvezuje da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga se strana obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine (dakle, svi ugovori koji imaju karakter ugovora o dosmrtnom uzdržavanju).

Zaštićeni odnos davatelja uzdržavanja i primatelja uzdržavanja u potpunosti je uređen institutom ugovora o doživotnom uzdržavanju i nema potrebe za dodatnim ugovorom koji kao novinu uvodi samo trenutak smrti primatelja uzdržavanja. Iako nema službenog registra davatelja uzdržavanja ni evidencije potpisanih ugovora, praksa je pokazala da se institut ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zloupotrebljava na štetu primatelja uzdržavanja. Obveze davatelja uzdržavanja iste su u oba ugovora o uzdržavanju i nema nikakve potrebe da se jednim ugovorom omogućuje da uzdržavatelj uzme imovinu uzdržavanoga, a da obveza uzdržavanja nije ni započela.

Uz članak 8.

Ovom odredbom određuje se da se odredba novog članka 585.a Zakona o obveznim odnosima, a kojom je propisano da davatelj uzdržavanja ne može sklopiti više od dva ugovora o doživotnom uzdržavanju te je prilikom sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju obvezan dati pisanu izjavu o broju prethodno sklopljenih, važećih ugovora, odnosi samo na sklapanje ugovora nakon stupanja ovog Zakona na snagu.

Ovo zbog toga, jer se ovom izmjenom i dopunama ne može naknadno dovesti u pitanje pravna valjanost svih onih ugovora sklopljenih do stupanja ovog Zakona na snagu, a u kojima davatelji uzdržavanja imaju sklopljena i važeća tri i više ugovora o održavanju, i na taj način dovesti u nepovoljan pravni, ali i životni položaj primatelje uzdržavanja kao ugovorne strane u takvim ugovorima.

Uz članak 9.

Pravilnik iz novog članka 579.a Zakona o obveznim odnosima donijet će ministar nadležan za poslove socijalne skrbi u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, a Pravilnik iz novog članka 580.a Zakona o obveznim odnosima donijet će ministar nadležan za poslove pravosuđa u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Uz članak 10.

Ovom odredbom određuje se dan stupanja na snagu Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Oblik

Članak 580.

(1) Ugovor o doživotnom uzdržavanju mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca nadležnog suda ili potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku ili sastavljen u obliku javnobilježničkog akta.

(2) Prilikom ovjere ili sastavljanja ovlaštena će osoba ugovarateljima pročitati ugovor i upozoriti ih na njegove posljedice.

Raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju

Članak 583.

(1) Ugovorne strane mogu sporazumno raskinuti ugovor o doživotnom uzdržavanju i nakon što je počelo njegovo ispunjavanje.

(2) Ako prema ugovoru o doživotnom uzdržavanju strane žive zajedno, pa se njihovi odnosi toliko poremete da zajednički život postane nepodnošljiv, svaka strana može zahtijevati od suda da raskine ugovor.

(3) Svaka strana može zahtijevati raskid ugovora ako druga strana ne ispunjava svoje obveze.

Odsjek 10.

UGOVOR O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU

Pojam

Članak 586.

(1) Ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju obvezuje se jedna strana (davatelj uzdržavanja) da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga se strana obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine.

(2) Davatelj uzdržavanja stječe stvari ili prava koji su predmet ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kad mu, na temelju toga ugovora, te stvari ili ta prava budu preneseni na zakonom predviđeni način stjecanja.

Pridržaj prava stvarnog tereta

Članak 587.

Ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu, može odrediti da se u njegovu korist na njoj osnuje stvarni teret uzdržavanja.

Utjecaj smrti davatelja uzdržavanja na ugovor

Članak 588.

(1) Umre li davatelj uzdržavanja prije primatelja uzdržavanja, njegova prava i obveze iz ugovora prelaze na njegove nasljednike, ako oni na to pristanu.

(2) Ne pristanu li na produženje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, ugovor se raskida, a oni nemaju pravo zahtijevati naknadu za prije dano uzdržavanje, te su dužni vratiti primatelju uzdržavanja ono što je na temelju toga ugovora stekao davatelj uzdržavanja.

(3) Ako nasljednici davatelja uzdržavanja nisu u stanju vratiti ono što je na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju stekao davatelj uzdržavanja, dužne su primatelju uzdržavanja naknaditi vrijednost stečenog.

(4) Ako nasljednici davatelja uzdržavanja nisu u stanju preuzeti ugovorne obveze, oni imaju pravo zahtijevati naknadu za uzdržavanje koje je primatelj uzdržavanja dobio od davatelja uzdržavanja, no dužni su primatelju uzdržavanja vratiti ono što je davatelj uzdržavanja stekao na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

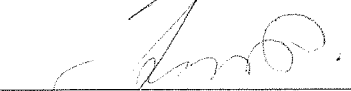
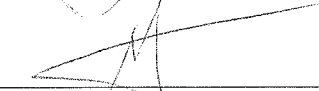
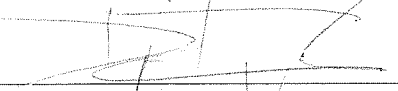
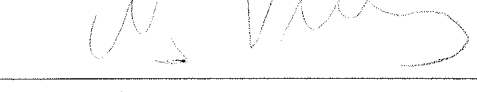

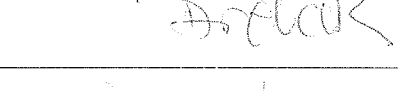
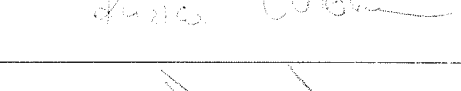

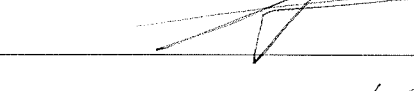
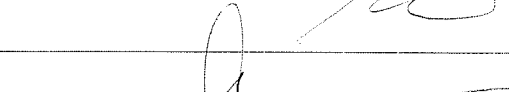
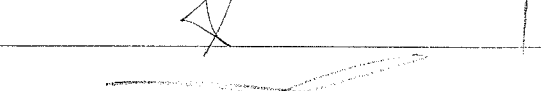

(5) Sud će naknadu iz stavka 3. i 4. ovoga članka odrediti po slobodnoj ocjeni, uzimajući pri tome u obzir imovinske prilike primatelja uzdržavanja i osoba koje su bile ovlaštene na produženje ugovora o doživotnom uzdržavanju, te prava koja primatelj uzdržavanja ostvaruje na temelju stvarnog tereta.

Odgovarajuća primjena odredaba ugovora o doživotnom uzdržavanju

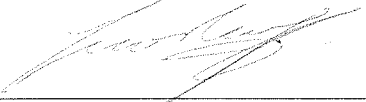
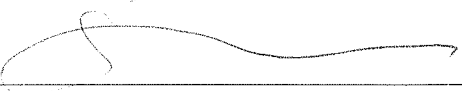
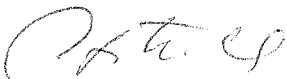
Članak 589.

Na ugovor o dosmrtnom uzdržavanju na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o ugovoru o doživotnom uzdržavanju.

POTPISNA LISTA ZA Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (svibanj, 2021.)

IME I PREZIME	POTPIS
1. Silvano Abelja	
2. Željko Lenart	
3. Miroslav Grmoja	
4. Davor BCRUTEDIĆ	
5. KIKIJA VUKAS	
6. MARIJA JELSKA RASPODIĆ	
7. Filip Šabić	
8. DAVOR DREČAR	
9. Jurek Urošević	
10. DANIEL SPADIĆ	
11. ERIK FABIJAVIĆ	
12. VESNA NAD	
13. KATICA GLAMUZINA	
14. KATKO KUŽMANIĆ	
15. BOSKA ŽAU UJAKOVIĆ	

POTPISNA LISTA ZA Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (svibanj, 2021.)

IME I PREZIME	POTPIS
16. ANDREJA MARIĆ	
17. KATARINA NEMET	Nemet
18. Zvonimir Boban	
19. Jauscha Benčić	
20. Damir Babić	D. Babić
21. VILIM MATULA	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	